

59
PL

FACTS

Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

ISSN 1725-7077

Ograniczanie ryzyka powodowanego przez hałas w miejscu pracy

Miliony pracowników w Europie są narażone codziennie na hałas w pracy oraz wszelkie związane z nim zagrożenia. W ramach Europejskiego Tygodnia Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy 2005, Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy przygotowała raport dotyczący pytania, w jakim stopniu środki przewidziane w dyrektywach i dokumentach uzupełniających sprawiają, że celem ochrony pracowników przed zagrożeniami powodowanymi przez hałas jest ograniczenie wysokich kosztów ludzkich, społecznych i ekonomicznych, związanych z wypadkami i utratą zdrowia.

Europejska polityka dotycząca hałasu w miejscu pracy

Dyrektywa ramowa¹ i inne dyrektywy odnoszące się do miejsca pracy, takie jak dyrektywa dotycząca hałasu², wyposażenia w środki ochrony indywidualnej³ oraz pracownic w ciąży⁴, określają zasady postępowania ze wszystkimi zagrożeniami powodowanymi przez hałas (nie tylko związanymi z utratą słuchu), na które narażeni są pracownicy. Dyrektywa ramowa określa ogólne zasady zapobiegania, a dyrektywy szczegółowe, wśród których dyrektywa z 2003 r. dotycząca hałasu ma największe znaczenie, poruszają dany temat bardziej szczegółowo.

Ogólne zasady zapobiegania

- Unikanie ryzyka
- Oszacowanie ryzyka, któremu nie można zapobiec
- Eliminacja ryzyka u źródła
- Przystosowanie warunków pracy
- Wdrażanie osiągnięć wynikających z postępu technicznego
- Zastępowanie niebezpiecznych warunków pracy bezpiecznymi lub mniej niebezpiecznymi
- Opracowanie ogólnej, spójnej polityki zapobiegania
- Pierwszeństwo zbiorowych środków ochronnych przed indywidualnymi środkami ochronnymi
- Udzielanie pracownikom właściwych wskazówek

Pracodawcy zobowiązani są do ograniczania ryzyka u źródła, eliminacji lub ograniczenia do minimum zagrożeń związanych z hałasem, z uwzględnieniem osiągnięć wynikających z postępu technicznego i dostępności środków zapobiegawczych. Nie można poprzestać na

indywidualnych środkach ochrony słuchu, takich jak wkładki do uszu, jeśli istnieją lepsze sposoby eliminowania lub ograniczania ryzyka (np. działania podejmowane u źródła).

Dyrektywa z 2003 r. dotycząca hałasu określa następujące czynniki, które należy uwzględnić w celu ograniczenia ryzyka związanego z narażeniem na hałas:

- metody pracy związane z mniejszym narażeniem na hałas
- wybór narzędzi pracy emitujących możliwie najmniejszy hałas
- projektowanie i rozmieszczanie miejsc i stanowisk pracy
- informowanie, kształcenie i szkolenie pracowników
- redukcja hałasu za pomocą środków technicznych
- programy konserwacji narzędzi pracy, miejsca pracy i jego systemu
- ograniczenie hałasu przez lepszą organizację pracy
- ograniczenie czasu i natężenia ekspozycji dzięki odpowiednim harmonogramom pracy.

Studium przypadku: pneumatyczny młot udarowy

Emisja hałasu o wysokim poziomie następową w chwili uwolnienia sprężonego powietrza w przewodzie wydechowym pneumatycznego młota udarowego oraz w momencie uderzenia metalowego bijaka rozrusznika w metalowy bijak narzędzia. Zamontowanie tłumika i przepuszczenie strumienia powietrza przez porowatą zaślepkę wykonaną z polietylenu spowodowało ograniczenie hałasu generowanego przez sprężone powietrze w przewodzie wydechowym, natomiast hałas powodowany uderzeniem został zredukowany dzięki zastosowaniu wkładki o grubości 8 mm, wykonanej z chronionego patentem elastomeru uretanowego, umieszczonej pomiędzy metalowymi powierzchniami. Skutkiem tych działań ograniczono łączną emisję hałasu o 9 dB bez znaczącego wpływu na całkowitą wydajność pracy młota⁵.

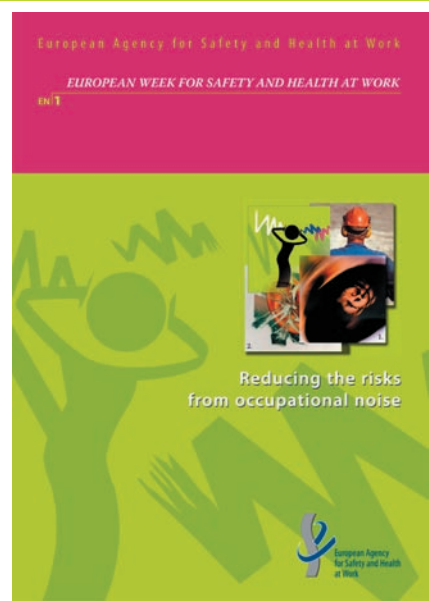
¹ Dyrektywa Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy.

² Dyrektywa 2003/10/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (hałasem). Dyrektywa ta zastępuje dyrektywę dotyczącą hałasu z 1986 r.

³ Dyrektywa Rady 89/656/EWG z dnia 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników korzystających z wyposażenia ochrony osobistej.

⁴ Dyrektywa Rady 92/85/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią.

⁵ Studium przypadku udostępnione przez Health and Safety Executive, Zjednoczone Królestwo (Dyrekcja ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa) w sekcji Sound Solutions (Rozwiązania problemów związanych z hałasem) (<http://www.hse.gov.uk/noise/soundsolutions/index.htm>).

Dyrektywy ustanawiające przepisy związane z miejscem pracy nie są jedynymi sposobami ochrony zdrowia pracownika. Wymagania przewidziane dyrektywą dotyczącą maszyn⁶ i dyrektywą dotyczącą urządzeń stosowanych na zewnątrz pomieszczeń⁷, które zalecają podanie przez producenta informacji dotyczących emisji hałasu przez maszynę, a w niektórych przypadkach ograniczenia emisji, powinny także pomóc w zmniejszeniu ryzyka.

Wymienione wyżej dyrektywy jasno stwierdzają, że niezmiernie istotne jest zapobieganie hałasowi w miejscu pracy już na etapie projektowania. „Maszyna musi być zaprojektowana i wykonana w taki sposób, aby ryzyka wynikające z emisji hałasu zostały ograniczone do możliwie najniższego poziomu, z uwzględnieniem postępu technicznego i dostępności środków ograniczających poziom hałasu, w szczególności u źródła jego powstawania”⁸.

Kluczową rolę w zapobieganiu ekspozycji na hałas w miejscu pracy odgrywają normy. Dyrektywa z 2003 r. dotycząca hałasu odwołuje się do normy ISO 1999:1990, która definiuje poziom narażenia pracowników; wiele norm opracowanych przez komitety techniczne Europejskiego Komitetu Standaryzacji (CEN) zawiera zapisy dotyczące hałasu, które uzupełniają podstawowe wymagania w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników związane z hałasem, określone w dyrektywie dotyczącej maszyn.

Hałas w branży rozrywkowej

W celu umożliwienia opracowania sposobów wdrożenia przepisów dyrektywy z 2003 r. dotyczącej hałasu w branży muzycznej i rozrywkowej, państwa członkowskie są uprawnione do zastosowania dodatkowego, dwuletniego okresu przejściowego, pozwalającego na realizację zapisów dyrektywy w odniesieniu do tej branży. Wyzwanie stanowi tutaj fakt, że często celem działań podejmowanych w tych sektorach jest generowanie dźwięku i klasyczne koncepcje związane z ochroną przed hałasem nie mają do nich zastosowania. Jednakże nie ma wątpliwości, że wielu pracowników narażonych jest na taki poziom ciśnienia akustycznego w czasie codziennej pracy, który może spowodować uszkodzenie słuchu.

Nie istnieje oczywiste rozwiązanie, które pozwoliłoby uniknąć czasowej, wzmożonej ekspozycji na hałas, a jednocześnie gwarantowałoby maksymalną ekspresję artystyczną. Tylko połączenie różnych środków ograniczenia hałasu pozwoli znaleźć praktyczne rozwiązanie. Sprawozdanie Agencji zawiera opis kilku studiów przypadku związanych z branżą muzyczną i rozrywkową, w których przedstawiono różne sposoby ochrony słuchu pracowników.

Ograniczanie ryzyka powodowanego przez hałas w miejscu pracy

Pełny tekst raportu dostępny jest w języku angielskim na stronie internetowej Agencji (<http://osha.eu.int/publications/reports/>) i może być pobrany nieodpłatnie. Krajowe przepisy prawne mogą dotyczyć wyższych standardów, dlatego w celu uzyskania informacji należy skonsultować się ze stosownym organem nadzorującym. Omawianych zagadnień mogą także dotyczyć inne dyrektywy, które nie zostały wymienione w poniższym wykazie.

Istotne dyrektywy

- ☑ Dyrektywa Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy
- ☑ Dyrektywa Rady 89/656/EWG z dnia 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników korzystających z wyposażenia w ochronę indywidualną
- ☑ Dyrektywa Rady 89/686/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do wyposażenia w ochronę indywidualną
- ☑ Dyrektywa Rady 92/85/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią
- ☑ Dyrektywa Rady 94/33/WE z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych
- ☑ Dyrektywa 98/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich, dotyczących maszyn
- ☑ Dyrektywa 2000/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich, dotyczących emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń
- ☑ Dyrektywa 2003/10/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (hałasem), która zastępuje Dyrektywę Rady 86/188/EWG z dnia 12 maja 1986 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie hałasu w miejscu pracy

Dodatkowe informacje

Niniejszy biuletyn został opracowany w ramach Europejskiego Tygodnia Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy 2005 „Stop hałasowi!”. Dodatkowe biuletyny oraz informacje dotyczące hałasu dostępne są na stronie <http://ew2005.osha.eu.int>. Informacje dotyczące aktów prawnych UE związanych z bezpieczeństwem i zdrowiem można znaleźć na stronie: <http://europa.eu.int/eur-lex/>.

⁶ Dyrektywa 98/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich, odnoszących się do maszyn.

⁷ Dyrektywa 2000/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń.

⁸ Zasadnicze wymogi w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dyrektywy dotyczącej maszyn, załącznik 1 pkt 1.5.8.

Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tel.: (34) 944 79 43 60, faks:
E-mail: information@osha.eu.int

